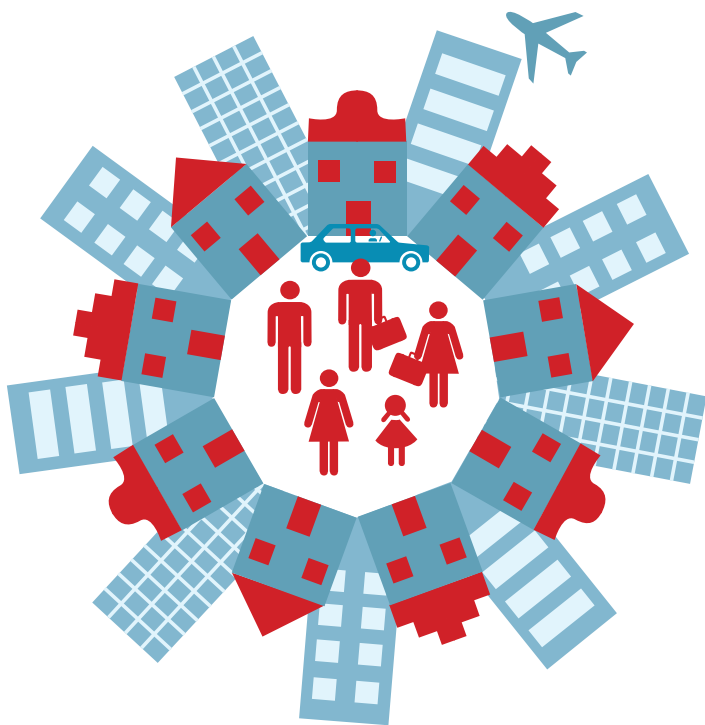
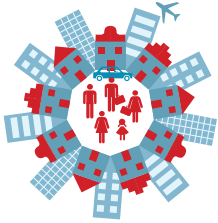

Waarom mensen in de stad willen wonen

een studiemiddag

Waarom mensen in de stad willen wonen: een studiemiddag

De stad is een schuilplek, een marktplaats en de lift naar maatschappelijke ontplooiing – en succes. Maar de stad is vanouds ook een oord dat mensen angst aanjaagt en sommige nieuwkomers in de marge dringt. In de bundel *Waarom mensen in de stad willen wonen* is een team auteurs op zoek gegaan naar het geheim van de magneetwerking van steden. Een zoektocht die hen van de middeleeuwse Zuidelijke Nederlanden, via de Gouden Eeuw in de Republiek, naar de toekomst van de Eurodelta voerde. Sommige groepen vestigden zich uiteindelijk en anderen vonden weinig van hun gading in de stad. Wat de auteurs zich hebben afgevraagd, is: welke rol speelden voorzieningen zoals kerken, gilden en bedrijven, maar ook theaters en architectuur, in dat continue proces van aantrekken en afstoten? Welke continuïteiten en breuken zijn er aan te wijzen in de geschiedenis van de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden. Het al dan niet gewenst zijn van nieuwkomers bleek de rode draad. Iedere stad heeft een ideaalbeeld van de meest gewenste categorie burgers.

Het doel van de studiemiddag is om na te gaan welk leergeld valt te trekken uit deze bundel opstellen over de ontwikkeling van de stad en haar onontkoombare relatie tot het omringende platteland? Door bijvoorbeeld beleidsambtenaren en bestuurders, maar ook andere professionals op het terrein van de stedelijke thematiek. Zij ondernemen immers pogingen om bedrijven of kennismigranten tot vestiging te verleiden. Zij houden zich bezig met mechanismen van in- en uitsluiting en de kansen die citymarketing biedt. Maar ook met de rol van inspraak of de zoektocht naar de ideale nieuwkomers. De rol van instituties is altijd van belang, maar de accenten verschuiven – afhankelijk van tijd en plaats. De studiemiddag is bedoeld als reflectie op de kansen, de obstakels en de grenzen van de mogelijkheden die de moderne stad biedt. Een aantal bevindingen van de auteurs van *Waarom mensen in de stad willen wonen* zal als uitgangspunt dienen.

Leo Lucassen en Wim Willems

Programma	
Dagvoorzitter Hans Goedkoop (Andere Tijden)	
12:00 - 12:45	Ontvangst met lunch bij Sociëteit de Witte, Plein 24
12:45 - 13:05	Opening door burgemeester Jozias Van Aartsen (Den Haag)
13:05-13:55	Lezing door Ian Buruma: 'Cosmopolis en metropolis, een wereld van verschil'
13:55 - 14:45	Aanbieding van de bundel <i>Waarom mensen in de stad willen wonen, 1200-2010</i> en een paneldiscussie met burgemeester Patrick Janssens (Antwerpen) en wethouder Adri Duivesteijn (Almere)
14:45 - 15:00	Overloop naar Campus Den Haag, Lange Houtstraat 5

15:00 - 16:15 Workshops Campus Den Haag, Lange Houtstraat 5	
zaal 401	<p>1. Burgerschapsregimes: mechanismen van in- en uitsluiting Door Maarten Prak (Hoogleraar Sociale en Economische Geschiedenis, Universiteit van Utrecht) en Henk Wesseling (voorzitter van de netwerkdirectie Drechtsteden, voorheen gemeentesecretaris Dordrecht)</p>
zaal 402	<p>2. Citymarketing: de iconen van beeldvorming Door Marita Matthijssen (Hoogleraar Moderne Nederlandse Letterkunde, Universiteit van Amsterdam) en Jaap Modder (Bestuursvoorzitter van de Stadsregio Arnhem Nijmegen)</p>
zaal 403	<p>3. De dilemma's van globalisering: arbeid en migratie Door Leo Lucassen (Hoogleraar Sociale Geschiedenis, Universiteit Leiden) en Marco Wilke (algemeen directeur van het sociale werkvoorzieningsbedrijf Drechtwerk en kroonlid van de SER)</p>
zaal 404	<p>4. Bouwen aan de stad: visie versus inspraak Door Ed Taverne (emeritus Hoogleraar Architectuur en Stedenbouwgeschiedenis, Rijksuniversiteit Groningen) en Peter Kuenzli (directeur adviesbureau Gideon Consult, in het verleden betrokken bij de herbouw van Roombeek in Enschede)</p>
zaal 405	<p>5. De goede burger: diversiteit en sociale cohesie Door Wim Willems (Hoogleraar Sociale Geschiedenis, Campus Den Haag, Universiteit Leiden) en Annet Bertram (Gemeentesecretaris Den Haag)</p>
16.15	Borrel

Ian Buruma

Cosmopolis en metropolis

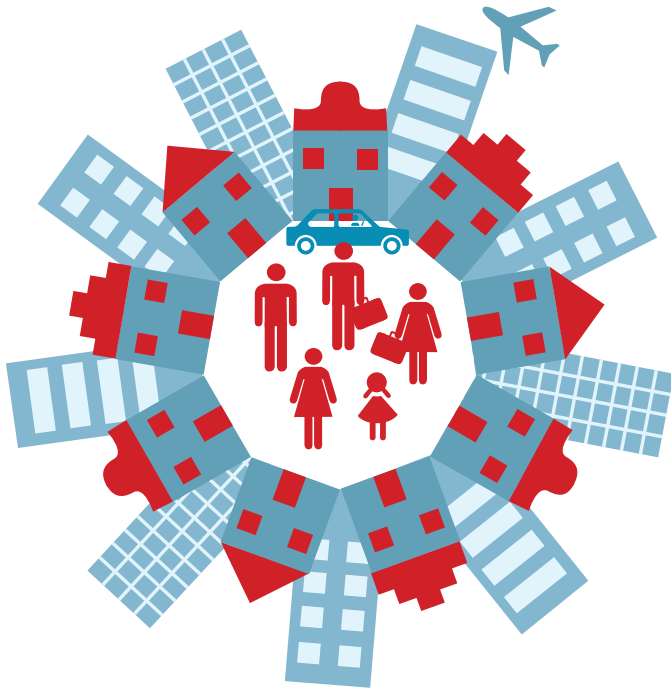
- 1: Wat is een cosmopolitische stad? Dit is niet hetzelfde als een grote stad. Tokio is al lang een van de grootste steden ter wereld, ontegenzeggelijk een metropolis, maar niet echt cosmopolitisch. Londen, New York, Parijs, en Hongkong wel.
- 2: Sommige grote steden zijn bewust anti-cosmopolitisch: Hitlers concept voor Germania, de fantasiehoofdstad van het Derde Rijk. Baghdad onder Saddam Hussein. Pyongyang. Wat zijn de kenmerken van een anti-cosmopolitische stad?
- 3: Een cosmopolis is een stad waarin mensen uit de hele wereld samen leven en handelen. Commercie is onlosmakelijk verbonden met cosmopolitisme. New York, van het begin af aan een stad waarin iedereen welkom was om zijn geluk te beproeven was een cosmopolis, terwijl Philadelphia en Boston, exclusiever, Britser, meer klassebewust, dat niet waren. Dit is een moment om stil te staan bij immigratiepatronen, en ideeën over integratie en assimilatie. Samen handelen betekent niet altijd samen leven.
- 4: Er is een duidelijk verband tussen cosmopolitisme en politieke vrijheid (niet noodzakelijk democratie). Chang'an, de hoofdstad van China tijdens de Tang Dynasty was een cosmopolis, een metropool op de zijderoute. Peking onder Mao was dat niet. Wat te denken van Haussmans Parijs?
- 5: Cosmopolisme en imperialisme. De grootste cosmopolitische steden waren vaak centra van imperiums. Wat is het verband tussen imperialismen en de grote stad? Hoe zit het met de Westerse metropool en de 'Derde Wereld'?
- 7: Wat zijn de verschillen tussen de Europese metropolen en die van Noord Amerika? New York en Chicago golden voor Europeanen voor de oorlog als prototypen van de

cosmopolitische grosstadt. Hoe strookt dit met de anti-stedelijke vooroordelen in de Amerikaanse cultuur? Wat zijn, in Europa, de verschillen tussen handelssteden en feodale, kerkelijke, of militaire steden?

- 8: Londen, Parijs, of Berlijn? Alle drie hebben een cosmopolitische geschiedenis. Welke komt het meest in de buurt van een echte hoofdstad van Europa? En hoe past – of niet – Brussel in dit rijtje?
- 9: De opkomst van Azië. Peking, Bombay, Jakarta, Hongkong, Bangkok, Tokio, zijn allemaal metropolen, groter dan de meeste Westerse hoofdsteden. Wat zegt dit over onze toekomst? Hoe cosmopolitisch is Azië?
- 10: Ik zal mijn lezing concluderen met een analyse van de ideale metropool. Bestaat hij? Zo ja, waar? Waarom?

Ian Buruma is in 1951 geboren in Den Haag. Hij studeerde Sinologie in Leiden van 1971 tot 1975. Daarna kreeg hij een beurs van de Japanse regering om in Tokio film te studeren op de Nihon Universiteit. In Tokio werkte hij als fotograaf, filmrecensent voor de *Japan Times*, en schreef artikelen voor *NRC Handelsblad*, en *The Observer* (Londen). Vanaf 1983 werkte hij als culturele redacteur bij de *Far Eastern Economic Review* in Hongkong. In 1990 werd hij buitenland redacteur van de *Spectator* in Londen. Hij kreeg ook beurzen om onderzoek te doen in het Woodrow Wilson Center in Washington DC, St. Antony's College, Oxford, en New York University. Vanaf 2003 is hij werkzaam als professor in Bard College, New York. Hij schrijft een maandelijkse column voor *Project Syndicate*, en levert regelmatige bijdragen aan de *New York Review of Books*, de *New Yorker*, de *New York Times*, *NRC Handelsblad*, en de *Corriere della Sera*. Hij werd in 2008 onderscheiden met de Erasmus Prijs en de Shorenstein Award. Zijn boek, *Murder in Amsterdam*, won in 2007 de Los Angeles Times Book Award.

1. Burgerschapsregimes: mechanismen van in- en uitsluiting

In het verleden was de stad voor velen een bastion van vrijheid, tolerantie en vooruitgang. Binnen haar muren konden ingezetenen ontsnappen aan de armoede van het platteland en aan de willekeur van machtshebbers als vorsten en edelen. Maar ook aan vervolging door kerkelijke instellingen. Na een verblijf van een jaar en een dag gold voor velen het principe 'Stadtluft macht frei.'

Sommige stedelingen wisten poorterschap te verwerven – de benaming voor burgerschap in de Middeleeuwen en tijdens de Republiek – en daarmee bepaalde rechten en voorzieningen. Op economisch gebied was het poorterschap een voorwaarde om te worden toegelaten tot een gilde. Op sociaal gebied kon men zich op deze manier verzekeren van armenzorg. Op juridisch gebied kreeg men recht op bemiddeling en berechting bij conflicten, en politiek gezien was het een vereiste om te worden toegelaten tot bestuursfuncties. Het poorterschap was echter lang niet voor iedereen weggelegd. Steden gaven de voorkeur aan burgers die bijdroegen aan de stedelijke economie. Werd een vreemdeling opgevangen door een van de stedelijke instituties voor armenzorg, dan werden de kosten verhaald op de stad van herkomst. In sommige steden vond ook in- en uitsluiting plaats op basis van andere criteria, zoals religie of klasse. Als gevolg waarvan bijvoorbeeld Joodse burgers geen lid van een gilde konden worden.

Nu mogen we tegenwoordig een landelijk vreemdelingenbeleid kennen, toch blijven stedelijke instituties een rol spelen bij de interpretatie van het burgerschap. Zo werkt de IND op gemeentelijk niveau aan het terugdringen van illegaliteit en mogen steden sinds 2004 zelf bepalen hoe zij hun armoedebeleid

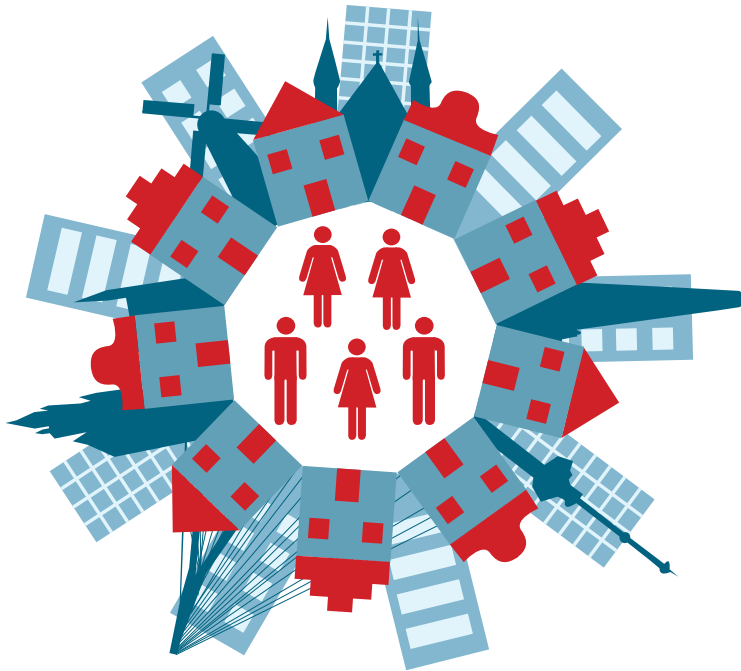
voeren. Daarnaast blijven lokale particuliere initiatieven, zoals de oprichting van voedselbanken of het reguleren van softdrugs, een rol spelen. Ongewenste vreemdelingen zijn dus niet langer een probleem dat men op een andere stad afschuift. De vraag is alleen: verlopen de processen van in- en uitsluiting nu wezenlijk anders dan in het verleden?

Sprekers

Maarten Prak is hoogleraar Sociale en Economische Geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht. Hij is auteur van het hoofdstuk 'De Nederlandse 'stadsrepublieken'. Gilden, schutterijen en andere vormen van burgerlijke invloed.' in de bundel *Waarom mensen in de stad willen wonen*.

Henk Wesseling is voorzitter van de netwerkdirectie Drechtsteden, het orgaan van gemeentesecretarissen dat de intensieve regionale ontwikkeling van de Drechtsteden ambtelijk aanstuurt. Hij was onder meer gemeentesecretaris van Dordrecht, en onderzoeksdirecteur bij de Algemene Rekenkamer. Hij studeerde levensmiddelentechnologie en politicologie, en publiceert regelmatig op het terrein van democratie, sturing en organisatie.

2. City-marketing: de iconen van beeldvorming

De stad als poel des verderfs of als brandpunt van bedrijvigheid en moderniteit? Van meet af aan hebben steden te kampen gehad met een tegenstrijdig imago. Tegenwoordig lijkt iedere stad daarom aan citymarketing te doen om de aandacht van toeristen, bedrijven, investeerders en media te trekken. Maar ook Middeleeuwse stadsbestuurders hadden een aardig idee wie zij als burgers wensten.

Als betrekkelijk nieuw verschijnsel werden steden in de Middeleeuwen vaak afgeschilderd als broeinest van zondigheid. Zo verhaalt het bekende voorleesboek *Mariken van Nieumeghen* over de dieven, hoeren en oplichters die zich in de nauwe stadsstraatjes ophielden. Toch dichtte men de stad in deze periode ook al de positieve rol van beschavingsinstituut toe. Men sprak met trots over de 'vermaerde coopstat van Antwerpen', waar binnen de stadsmuren veilig en gereguleerd viel te handelen. Ook de aanwezigheid van een universiteit kon de nodige geletterde en geleerde bewoners naar de stad brengen.

In de vroegmoderne tijd waren steden voor hun belastinginkomsten met name afhankelijk van welgestelde inwoners. Het was dus zaak om het deze groep in de stad naar de zin te maken. Zo zorgde men in de zeventiende eeuw met de instelling van stadsverlichting en een afwateringssysteem voor aantrekkelijke woonomstandigheden. Ook moesten de stadsmuren – aanvankelijk bedoeld om stadsburgers een beschermd gevoel te geven – wijken voor boulevards en parken waar de gegoede burgers konden flaneren. Vaak nam het stadsbestuur architecten in de hand om met de bouw van indrukwekkende concertzalen of klokkentorens zijn gemeente op de kaart te zetten.

Die historische stadsarchitectuur komt naar voren in de huidige stadsmarketing, waar menig stadslogo wordt opgesierd met een herkenbare klokkentoren. Ook nu probeert men de negatieve beeldvorming over de grootstedelijke problematiek tegen te gaan. Zo worden multiculturele stadswijken omgetoverd tot bruisende Chinatowns of worden vervallen stationsgebouwen als atelierruimte aangeboden aan kunstenaars. Door de nadruk te leggen op de aanwezigheid van bepaalde voorzieningen, een aantrekkelijk woonklimaat, verbonden met een roemrijk verleden, hoopt men de gewenste burgers aan te trekken. Of het nu gaat om de 'harde werkers' van Rotterdam of de 'Bourgondische levensgenieters' van Maastricht. Wat de vraag oproept op welke groepen men zich toen en nu richtte, welke 'campagnes' succes hadden, en welke beeldvorming onveranderd bleef?

Sprekers

Marita Mathijsen is hoogleraar Moderne Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Zij is auteur van het hoofdstuk 'De verbeelding van de stad in de literatuur. Van de Middeleeuwen tot eind negentiende eeuw.' in de bundel *Waarom mensen in de stad willen wonen*.

Jaap Modder is bestuursvoorzitter van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Hij studeerde sociale wetenschappen en werkte bij de VNG, was zes jaar wethouder en daarna consultant bij Arcadis. Vanaf 1993 was hij directeur van NIROV. Hij is daarnaast actief in besturen van culturele instellingen, lid van diverse adviescolleges en instellingen in het vakgebied van de ruimtelijke ordening en het openbaar bestuur.

3. De dilemma's van globalisering: arbeid en migratie

Stedelijke bedrijvigheid heeft altijd een grote aantrekkingskracht uitgeoefend op migranten uit binnen- en buitenland. Binnen de stadswallen werd mensen volop kansen geboden op een beter leven: door arbeidsplaatsen in uiteenlopende sectoren, brede opleidingsmogelijkheden en een doorgaans goed georganiseerde stedelijke sociale zorg.

In periodes van economische voorspoed spanden stadsbesturen zich in om de gewenste soorten migranten aan te trekken. Al in een oorkonde uit 1276 lezen we dat de bestuurders van de stad Dordrecht allerlei nieuwkomers die nodig waren in de lakennijverheid tien jaar lang vrijstelling toezegden van de gangbare financiële verplichtingen van een stedelijke burger. Alles op voorwaarde dat zij zich ook daadwerkelijk in de stad vestigden.

Naast het adverteren met aantrekkelijke voorwaarden om zich te settelen, waren er ook overheden die in hun beleid juist allerlei beperkingen oplegden aan vreemdelingen - zelfs in tijden van economische groei. Zo scherpten verschillende Noord- en Zuid Nederlandse steden eind zestiende eeuw hun beleid aan voor landlopers en bedelarij. Daarmee hoopten zij te voorkomen dat ongewenste nieuwkomers een beroep zouden doen op de stedelijke armenzorg.

Ook tegenwoordig wegen stadsbesturen continu de voor- en nadelen van het aantrekken van nieuwe werknemers voor de stedelijke economie. Kennismigrant uit opkomende economieën als India worden met open armen ontvangen, maar ook Poolse gelukzoekers vinden een plaats in menig Nederlandse stad. Wat de vraag opwerpt of het streven naar een open

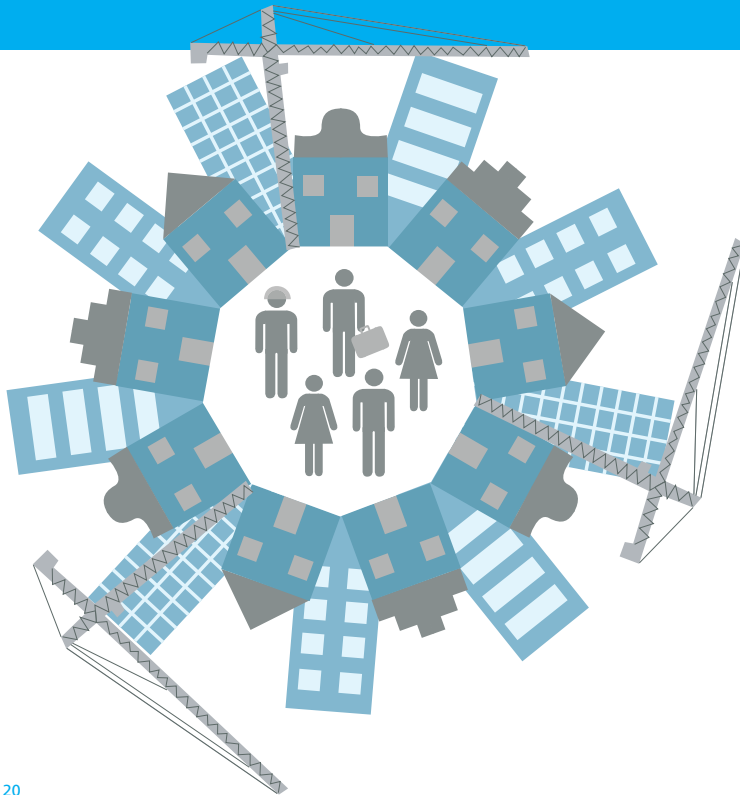
economie valt te verenigen met een streng migratiebeleid. En in hoeverre vallen de dilemma's in de huidige tijd te spiegelen aan soortgelijke ervaringen in vroeger eeuwen?

Sprekers

Leo Lucassen is hoogleraar Sociale Geschiedenis aan de Universiteit Leiden. Hij is redacteur van de bundel *Waarom mensen in de stad willen wonen*.

Marco Wilke is algemeen directeur van Drechtwerk, het sociale werkvoorzieningsbedrijf in het Drechtstedengebied. Daarnaast is hij kroonlid van de SER. Hij heeft in Tilburg en Dordrecht verschillende functies gehad (directeur sociale dienst, gemeentelijk beleid, gemeentesecretaris). Als econoom heeft hij zowel op de Erasmus Universiteit als op de Universiteit van Tilburg gedoceerd en onderzoek verricht. Bij Nicis Institute was hij lid van het college voor stedelijke innovatie.

4. Bouwen aan de stad: visie versus inspraak

Stadsinrichting is lange tijd een zaak van de elite geweest. Vroegmoderne stadsbesturen waren afhankelijk van de inkomsten van welgestelde burgers en luisterden maar al te graag naar hun woonwensen. In de moderne tijd raakten steden echter steeds meer bevolkt door arbeiders en middengroepen. Voor deze groepen sprongen lokale politici en woningbouwverenigingen in de bres. Vanaf het einde van de 19^e eeuw zijn met name socialistische wethouders in de grote steden een vooraanstaande rol gaan spelen, in nauw samenspel met woningbouwverenigingen. Zij waren er op gericht de stad leefbaarder te maken, ook voor de gewone man. Gestuurd door nieuwe medische inzichten zijn toen drinkwaterleidingen en rioleringen aangelegd. Ook werd de 'verheffing van de massa' met de bouw van bibliotheken en musea onderdeel van het stedelijk beleid.

Ondanks de uitbreiding van het kiesrecht begin twintigste eeuw bleef de stadsplanning vooral een van boven opgelegd proces. Waren het eerst medici die een belangrijk stempel op het beleid drukten, later maakte een nieuwe elite van sociale wetenschappers, architecten en stedenbouwkundigen de dienst uit. Na de Tweede Wereldoorlog kwamen zij voor het vraagstuk te staan wat voorging in de wederopbouw: welvaart - met zakencentra en een sterke infrastructuur - of het welzijn van de bewoners - met veel groen en aantrekkelijke dienstverlenende centra?

Vanaf de jaren tachtig klonk de roep om inspraak van de burger zelf steeds luider. Onder aanvoering van wethouder Adri Duijvestijn (PvdA) werd stadsvernieuwing zelfs tot 'kulturele activiteit' verheven. Inmiddels is inspraak in de wet Ruimtelijke

Ordering vastgelegd. Een noviteit op dit gebied is het particulier opdrachtgeverschap. Zo is bij de wederopbouw van de door een vuurwerkcramp getroffen wijk Roomburg in Enschede uitgegaan van de woonwensen van oud-bewoners. De Gemeente Drachten laat zelfs een *internet-community* van omwonenden, woningzoekenden en experts meedenken over de inrichting van een toekomstige woonwijk.

Op welke wijze maken burgers gebruik van deze nieuwe mogelijkheden? Komen zij met andere wensen dan in het verleden en wie krijgt het uiteindelijk voor het zeggen? Wat zijn de consequenties als de inspraak uiteindelijk niet tot de gewenste resultaten leidt? Is communicatie wel het panacee voor transparant beleid?

Sprekers

Ed Taverne is emeritus Hoogleraar Architectuur en Stedenbouw-geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is auteur van het hoofdstuk 'Waarom steden als delta's floreren. De verstedelijking van de Eurodelta.' in de bundel *Waarom mensen in de stad willen wonen*. Daarnaast is hij voorzitter van het NWO-programma Urbanisatie & Stadscultuur.

Peter Kuenzli is directeur van het adviesbureau Gideon Consult. In 2007 was hij mede-winnaar van de Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap door zijn betrokkenheid bij de wederopbouw van Roombeek in Enschede. Voorheen was hij directeur van de woningstichting GRUNO in Groningen en het Woningbedrijf Rotterdam. Hij studeerde bouwkunde en is actief in verschillende raden en commissies op het gebied van de architectuur.

5. De goede burger: diversiteit en sociale cohesie

Voor bestuurders van de Republiek was het duidelijk: een goede burger was welvarend, man, gereformeerd en liefst honkvast. Dat was het ideaalbeeld en daar hoorde een aantal normen en waarden bij. Omdat arm en rijk in de vroegmoderne tijd nog dicht bij elkaar leefden, kwamen hun werelden voortdurend met elkaar in aanraking. Waar de stedelijke elite de grachtenpanden bewoonde, werden de smalle zijstraatjes bevolkt door de minder vermogenden. Gezamenlijk bewaakten zij de orde binnen hun gebuurte, onder leiding van een wijkmeester. Veroorzaakte men overlast of gebruikte iemand geweld, dan werden boetes uitgedeeld ter waarde van tweeënhalve gulden of bijvoorbeeld een ham van 15 pond.

Vanaf 1800 trekt een deel van de elite de stad uit naar het omringende platteland om daar een adellijke leefstijl te imiteren, waar de vele buitens langs de Vecht nog steeds van getuigen. De sociale controle en cohesie binnen de stadswijken wordt steeds meer een kwestie van armenzorg, woningbouwverenigingen en lokaal bestuur. Die stortten zich al gauw op de verheffing van het stedelijke 'proletariaat' tot moderne burgers. In het Interbellum worden vrouwelijke woningopzichters de wijken ingestuurd, om hun seksegenoten hulp te bieden in het huishouden. Ook kende Nederland tot in de jaren vijftig een actief beleid ter bestrijding van onmaatschappelijkheid. Wat erop neer kon komen, dat 'asociale' gezinnen naar speciale woonscholen werden gestuurd.

Was er echt sprake van sociale cohesie in steden die hun gegoede burgers wel wisten vast te houden, maar in het teken stonden van diversiteit naar inkomen? Was de sociale segregatie binnen de stad Den Haag voor de elite niet juist een reden om te blijven? Ook tegenwoordig worden vraagtekens geplaatst bij

het afbraakbeleid van de regering, met veel koophuizen in de plaats van sociale woningen. Deze ingrepen zijn bedoeld om middeninkomens te doen terugkeren naar de stad. Maar hoe moet er vervolgens buurtbinding plaatsvinden tussen oude en nieuwe bewoners?

Wat ook een rol speelt, zijn de moderne processen van globalisering, massamigratie en individualisering. Sinds de jaren tachtig is de inburgering van nieuwkomers met een lage sociaal-economische status een belangrijk onderdeel van het burgerschapsbeleid geworden. Vandaag de dag zijn het niet de vrouwelijke woningopzichters, maar Marokkaanse buurtvaders die een kijkje achter de voordeur nemen. Aan welk profiel moet de moderne burger voldoen? En verschilt het beeld van de goede burger daarmee sterk van het verleden?

Sprekers

Wim Willems is hoogleraar Sociale Geschiedenis aan de Universiteit Leiden / Campus Den Haag. Hij is redacteur van de bundel *Waarom mensen in de stad willen wonen*.

Annet Bertram is gemeentesecretaris van Den Haag en is daar onder meer ambtelijk eindverantwoordelijk voor de krachtwijken en het oprichten van het Institute for Global Justice. Voorheen was zij directeur-generaal Wonen bij het Ministerie van VROM, waar zij o.a. de opzet van de krachtwijken aanstuurde. Daarnaast was zij coördinator van het onderzoeksbureau Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting. Zij studeerde sociologie en rechten, en verrichtte onder andere onderzoek naar allochtone huishoudens in stadsvernieuwingswijken. Bij Nicis Institute is zij kennisambassadeur Wonen.

**WAAROM MENSEN
IN DE STAD
WILLEN WONEN**

1200 · 2010

LEO LUCASSEN EN WIM WILLEMS
(REDACTIE)

UITGEVERIJ BERT BAKKER

**Waarom mensen in de stad willen
wonen, 1200-2010**

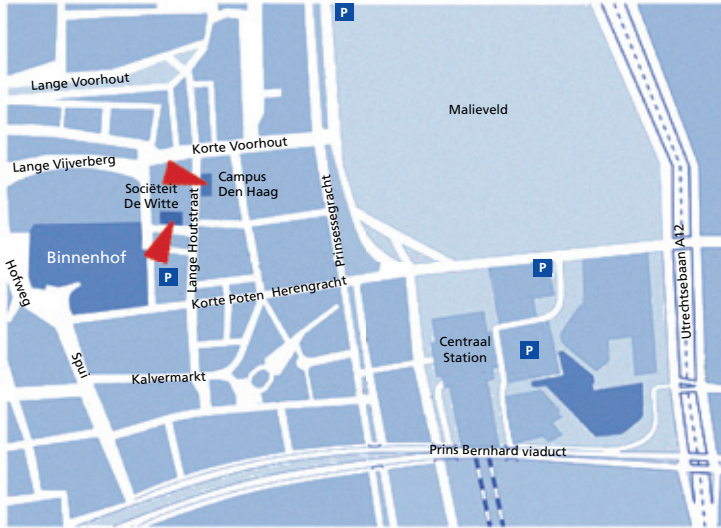
Onder redactie van Leo Lucassen en Wim Willems. Met bijdragen van Wim Blockmans, Marc Boone, Maarten Prak, Elise van Nederveen Meerkerk, Marjolein 't Hart, Manon van der Heijden, Herman Pleij, Lia van Gemert, Marita Mathijssen, Dirk Jan Wolffram, Jan Hein Furnée, Michaël Deinema, Ed Taverne, Luuk Boelens en Robert Kloosterman.

Prijs: ca. € 24,95

ISBN: 978 90 351 3512 3

Uitgeverij: Bert Bakker

Routebeschrijving

Het plenaire gedeelte van de conferentie vindt plaats in Sociëteit De Witte, Plein 24 te Den Haag; de workshops in het nabijgelegen pand van de Campus Den Haag, Lange Houtstraat 5.

Deze conferentie is een gezamenlijk initiatief van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), het Ministerie van VROM, Nicis Institute en de Universiteit Leiden/ Campus Den Haag.

Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

Wonen, Wijken en Integratie
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Universiteit Leiden
CampusDenHaag.nl

Ontwerp en illustraties: Eindeloos, Den Haag
Druk: Albani

